

Caverion

Osavuositiedot 1-9/2016

Caverion Oyj:n osavuositarkastus 1.1.–30.9.2016

1.7.–30.9.2016

- **Tilaukanta:** 1 450,9 (1 477,2) milj. euroa.
- **Liikevaihto:** 582,0 (573,7) milj. euroa.
- **Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja:** 19,5 milj. euroa eli 3,3 prosenttia liikevaihdesta.
- **Käyttökate:** 13,8 (21,3) milj. euroa eli 2,4 (3,7) prosenttia liikevaihdesta.
- **Käyttöpääoma:** 57,9 (36,1) milj. euroa.
- **Vapaa kassavirta:** -38,8 (-14,2) milj. euroa.
- **Osakekohtainen tulos, laimentamaton:** 0,02 (0,08) euroa osakkeelta.

1.1.–30.9.2016

- **Liikevaihto:** 1 758,1 (1 775,3) milj. euroa.
- **Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja:** 26,1 milj. euroa eli 1,5 prosenttia liikevaihdesta.
- **Käyttökate:** 10,9 (57,5) milj. euroa eli 0,6 (3,2) prosenttia liikevaihdesta.
- **Vapaa kassavirta:** -100,1 (-19,8) milj. euroa.

Suluissa esitetyt luvut ovat edellisvuoden vastaavan kauden lukuja, ellei toisin ole mainittu.

AVAINLUVUT

Milj. e	7–9/16	7–9/15	Muutos	1–9/16	1–9/15	Muutos	1–12/15
Tilaukanta	1 450,9	1 477,2	-2 %	1 450,9	1 477,2	-2 %	1 461,4
Liikevaihto	582,0	573,7	1 %	1 758,1	1 775,3	-1 %	2 443,0
Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja	19,5			26,1			-
Käyttökateprosentti ilman uudelleenjärjestelykuluja, %	3,3			1,5			-
Käyttökate	13,8	21,3	-35 %	10,9	57,5	-81 %	91,5
Käyttökateprosentti, %	2,4	3,7		0,6	3,2		3,7
Liikevoitto	5,0	14,7	-66 %	-11,6	38,1		65,0
Liikevoittoprosentti, %	0,9	2,6		-0,7	2,1		2,7
Tilikauden voitto	2,9	9,9	-70 %	-9,9	25,7		46,6
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	0,02	0,08	-70 %	-0,08	0,21		0,37
Käyttöpääoma	57,9	36,1	60 %	57,9	36,1	60 %	-13,6
Vapaa kassavirta	-38,8	-14,2		-100,1	-19,8		53,9
Korollinen nettovelka	169,7	101,9	67 %	169,7	101,9	67 %	29,8
Velkaantumisaste, %	80,4	43,4		80,4	43,4		11,6
Henkilöstö keskimäärin kauden aikana	17 375	17 369	0 %	17 486	17 286	1 %	17 321

Väliaikaisen konsernijohtaja Sakari Toikkasen kommentti

“Vuoden 2016 kolmannella vuosineljänneksellä Caverion on jatkanut toimintonsa uudelleenjärjestelyjä ja projektikantansa läpikäyntiä. Arvioinnin seurauksena useissa projekteissa tunnistettiin edelleen haasteita projektien johtamiseen ja toteutukseen liittyen. Kyseiset haasteet koskevat pääosin Ruotsin, Tanska-Norjan, Saksan ja Teollisuuden Ratkaisujen divisioonien. Arvioinnin perusteella Caverion on tehnyt ja tulee tekemään entistä varovaisempia kustannusarvioiden tarkistuksia ja varauksia projektikantaansa. Näillä oikaisulla on vaikutusta konsernin kolmannen ja neljännen vuosineljänneksen tuloksiin vuonna 2016.

Vuoden lopulla keskitymme uudelleenjärjestelyohjelmamme onnistuneeseen läpivientiin. Arvioimme nyt, että kokonaishenkilöstövähennykset koskevat noin 1 000 työntekijää, eli alkuperäistä arviota (700 työntekijää) enemmän. Saneeraustoimien kokonaiskustannusarvio on tällä hetkellä 20–24 milj. euroa (aikaisemmin noin 22–26 milj. euroa) vuonna 2016. Lisäksi olemme myös karsineet turhia kiinteitä kehitys-, konsultointi- ja matkustuskuluja.

Caverion on myös ottanut käyttöön tiukemman projektien tarjouslupaprosessin konsernissa toisesta vuosineljänneksestä lähtien. Uudelleenjärjestelyiden toteuttaminen ja keskittyminen parempiin projektikatteisiin ovat vaikuttaneet tilauskantaan kolmannella vuosineljänneksellä. Tämän seurauksena Caverionin tilauskanta on hieman laskenut kolmannella vuosineljänneksellä edellisvuoteen verrattuna. Vasta perustettu Projektikonsernitoimintomme tukee nyt myös projektitoimistoja (PMO) divisioonissa.

Huolimatta lisääntyneestä keskittymisestä uudelleenjärjestelyihin onnistuimme saavuttamaan 19,5 (7-9/2015: 21,3) milj. euron käyttökateen ilman uudelleenjärjestelykuluja kolmannella vuosineljänneksellä. Kassavirtamme oli edelleen epätydyttävällä tasolla kolmannella neljänneksellä. Tämän korjaamiseksi lisäsimme huomiotamme laskutukseen ja saatavien hallintaan käyttöpääoman hallinnan ja kassavirran parantamiseksi koko konsernissa.

Markkinaympäristömme on edelleen suotuisa. Erityisesti Suomessa, Ruotsissa ja Saksassa on paljon käynnissä olevia tarjouksia. Caverionilla on edistyksellinen palvelutarjonta, joka kattaa kiinteistöjen ja teollisuuden koko elinkaaren.

Caverionin hallitus nimitti 27.9.2016 Ari Lehtorannan Caverion Oyj:n uudeksi toimitusjohtajaksi. Ari tuntee erinomaisesti yhtiön, sen strategian ja toiminnan. Ari aloittaa tehtävässään 1.1.2017.”

NÄKYMÄT VUODELLE 2016

Caverionin palvelujen ja ratkaisujen markkinanäkymät

Toimialan megatrendit, kuten lisääntynyt teknologian käyttö rakennuksissa, energiatehokkuutta koskevat vaatimukset ja lisääntyvä digitalisoituminen ja automaatio sekä kaupungistuminen, luovat edelleen kysyntää Caverionin palveluille ja ratkaisuille tulevina vuosina.

Teknisen asennuksen ja kunnossapidon markkinoiden odotetaan pysyvän vakaina, mutta hintakilpailun odotetaan kuitenkin pysyvän tiukkana Teknisen asennuksen projekteissa. Parempaa energiatehokkuutta ja parempia sisäilmaolosuhteita koskevat vaatimukset sekä tiukentuva ympäristölainsäädäntö ovat merkittäviä markkinoiden kehitystä tukevia tekijöitä. Norjassa öljyteollisuuden taantuma on vaikuttanut yleiseen taloustilanteeseen, ja viimeaikaisesta tasaantumisesta huolimatta tämä saattaa myös jatkossa vaikuttaa negatiivisesti Teknisen asennuksen ja kunnossapidon liiketoimintaan.

Suurten projektien markkinoilla kiinteistöjen ja teollisuuden uusien tarjousten odotetaan lisääntyvän vuoden aikana. Alhaisen korkotason ja rahoituksen saatavuuden odotetaan tukevan investointeja. Talotekniikan Suunnittelua ja toteutusta sisältävien kokonaistoimitusten kysynnän odotetaan kehittyvän suotuisasti suurissa ja teknisesti vaativissa projekteissa. Taloudellisen tilanteen epävarmuus on kuitenkin vaikuttanut uusiin projekteihin aiheuttaen hintapaineita ja projektien lykkäyksiä tai peruutuksia.

Managed Services -palveluiden taustalla olevan kysynnän odotetaan jatkuvan vahvana. Rakennuksissa olevan teknologian lisääntyessä uusien palvelujen tarpeen ja elinkaariratkaisujen kysynnän odotetaan lisääntyvän. Asiakkaiden keskittyminen omaan ydintoimintaansa tarjoaa edelleen Caverionille mahdollisuuksia ylläpidon sekä huollon ja kunnossapidon ulkoistuksissa erityisesti julkishallinnossa, teollisuudessa ja energiasektorilla.

Tulosohjeistus vuodelle 2016

Caverion päivitti 19.10.2016 tulosohjeistuksena, jonka mukaan Caverion arvioi, että konsernin vuoden 2016 liikevaihto säilyy edellisvuoden tasolla (2015: 2 443 milj. euroa) ja että konsernin vuoden 2016 käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja on 40-50 milj. euron välillä (2015: 91,5 milj. euroa).

TIEDOTUSTILAISUUS, WEBCAST JA PUHELINKONFERENSSI

Osavuositarkastuksesta järjestetään englanninkielinen tiedotustilaisuus torstaina 27.10.2016 klo 11 Suomen aikaa Hotelli Glo Kluuvissa (Videowall-sali), Kluuvikatu 4, 2. kerros, Helsinki. Tiedotustilaisuutta voi seurata suorana lähetyksenä osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat. Tilaisuutta voi seurata myös puhelimitse soittamalla numeroon +358 (0)9 7479 0361 viimeistään klo 10.55 Suomen aikaa. Osallistumiskoodi puhelinkonferenssiin on "7101031/Caverion". Tilaisuudesta on lisätietoa osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat.

Taloudellinen tiedottaminen vuodelta 2016

Tammi–joulukuun 2016 tilinpäätöstiedote julkaistaan 7.2.2017 klo 9.00 Suomen aikaa. Taloudelliset katsaukset ja muuta sijoittajatieta ovat saatavilla Caverionin verkkosivuilta osoitteesta www.caverion.fi/sijoittajat ja IR App -sovelluksesta. Materiaalit voi myös tilata sähköpostitse osoitteesta IR@caverion.com.

CAVERION OYJ

Lisätietoja antavat:

Martti Ala-Härkönen, talousjohtaja, Caverion Oyj, puh. 040 737 6633, martti.ala-harkonen@caverion.com

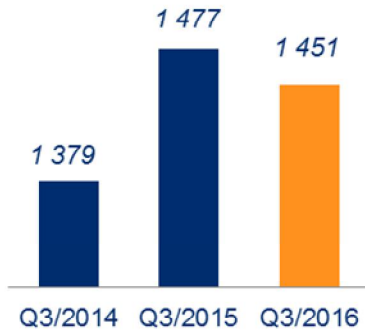
Milena Hæggström, sijoittajasuhdejohtaja, Caverion Oyj, puh. 040 5581 328, milena.haeggstrom@caverion.com

Jakelu: Nasdaq Helsinki, keskeiset tiedotusvälineet, www.caverion.fi

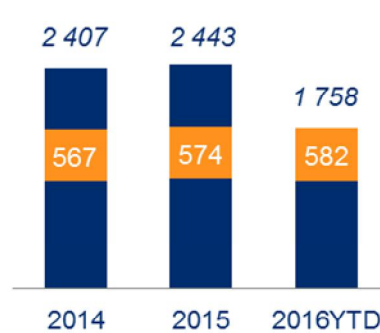
KONSERNIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Tunnusluvut

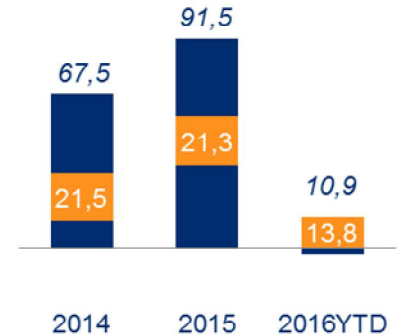
Tilaukanta (milj. e)

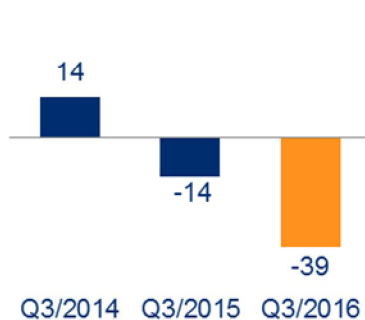
Liikevaihto (milj. e)

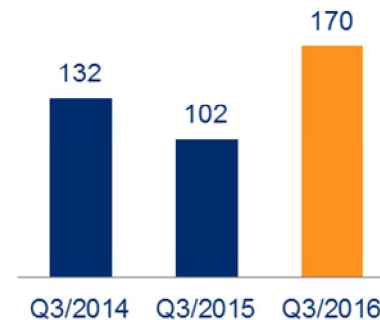
Käyttökate (milj. e)

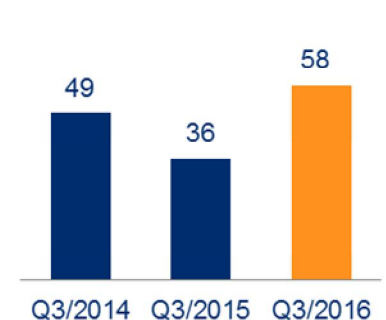
Vapaa kassavirta (milj. e)

Nettovelka (milj. e)

Käyttöpääoma (milj. e)

Liikevaihto liiketoiminta-alueittain % liikevaihdosta 1-9/2016

- Tekninen asennus ja kunnossapito 66 %
- Suuret projektit 21 %
- Managed Services 13 %

Liikevaihto divisioonittain % liikevaihdosta 1-9/2016

- Saksa 22 %
- Ruotsi 20 %
- Tanska-Norja 19 %
- Teollisuuden ratkaisut 16 %
- Suomi 13 %
- Itävalta 6 %
- Itä-Eurooppa 3 %

Henkilöstö divisioonittain syyskuun 2016 lopussa

- Saksa 14 %
- Ruotsi 19 %
- Tanska-Norja 20 %
- Teollisuuden ratkaisut 16 %
- Suomi 14 %
- Itävalta 5 %
- Itä-Eurooppa 11 %
- Konsernipalvelut 1 %

Muutoksia ulkoiseen taloudelliseen raportointiin vuonna 2016

Caverion ilmoitti 27.1.2016 pörssitiedotteella muuttavansa ulkoista taloudellista raportointiaan 1.1.2016 alkaen parantaakseen toimintojensa läpinäkyvyyttä ja mukauttaakseen taloudellista raportointiaan konsernin strategian seuraavaa vaihetta vastaavaksi. Vanhat liiketoiminta-alueet ("Huolto ja kunnossapito" sekä "Projektit") korvataan kolmella uudella liiketoiminta-alueella: "Tekninen asennus ja kunnossapito", "Suuret projektit" sekä "Managed Services". Caverion raportoi jatkossa liikevaihtonsa tämän uuden liiketoimintajakauman mukaisesti. Tämän lisäksi liiketoiminnan maantieteellinen jakauma raportoidaan divisioonittain: Ruotsi, Suomi, Saksa, Tanska-Norja, Itävalta, Itä-Eurooppa sekä Teollisuuden ratkaisut. Caverion raportoi jatkossa liikevaihtonsa ja henkilöstömääränsä divisioonittain. Kaikki yllä esitetyt muutokset raportointiin toteutetaan 1.1.2016 alkaen. Caverion ei raportoi kaikkia historiallisia vertailulukuja 1.1.2016 edeltävältä ajalta. Konsernissa on edelleen vain yksi raportoitava toiminnallinen segmentti, joka sisältää myös Konsernipalvelut ja muut erät.

Toimintaympäristö vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä ja yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana

Yleinen markkinatilanne oli suhteellisen vakaa koko kauden. Kysyntä kehittyi suotuisasti Suomen ja Itävallan divisioonissa. Caverion on toteuttanut onnistuneesti kausihuoltoseisokkeja Teollisuuden ratkaisussa kolmannella neljänneksellä. Ruotsissa yleinen markkinatilanne säilyi positiivisena. Itä-Euroopan ja Saksan divisioonat säilyivät vakaina. Tanska-Norjan divisioonassa öljyteollisuuden taantuma on edelleen vaikuttanut yleiseen taloustilanteeseen viimeaikaisesta tasaantumisesta huolimatta. Caverion on toiminut aktiivisesti Norjan viimeaikaisessa markkinamuutoksessa valikoimalla tarkasti uudet projektit ja palvelusopimukset, panostamalla pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin tärkeimpien asiakkaiden kanssa sekä järjestelemällä toimintojaan uudelleen.

Teknisen asennuksen ja kunnossapidon markkinat olivat kaudella vakaat. Hintakilpailu oli tiukkaa Teknisen asennuksen projekteissa. Markkinoiden kehitystä loppuvuoden aikana tukevat kuitenkin parempaa energiatehokkuutta ja sisäilmaolosuhteita koskevat vaatimukset sekä tiukentuva ympäristölainsäädäntö. Norjassa öljyteollisuuden taantuma vaikutti edelleen Teknisen asennuksen ja kunnossapidon liiketoimintaan viimeaikaisesta tasaantumisesta huolimatta.

Suurten projektien markkinoilla tarjoustoiminnassa nähtiin myönteisiä merkkejä etenkin julkisella sektorilla ja teollisuudessa. Talotekniikan Suunnittelua ja toteutusta sisältävien kokonaistoimitusten kysyntä kehittyi suotuisasti suurissa ja teknisesti vaativissa projekteissa. Alhainen korkotaso ja rahoituksen saatavuus helpottivat asiakkaidemme investointeja. Taloudellisen tilanteen viimeaikainen epävarmuus on kuitenkin vaikuttanut uusiin projekteihin aiheuttaen hintapaineita ja projektien lykkäyksiä tai peruutuksia.

Managed Services -palveluiden kysyntä jatkui vahvana. Asiakkaiden keskittyminen omaan ydintoimintaansa avasi Caverionille edelleen mahdollisuuksia ylläpidon sekä huollon ja kunnossapidon ulkoistuksissa pääasiassa julkishallinnossa, teollisuudessa ja energiasektorilla. Kiinnostus julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön (PPP-malli) ja muihin elinkaariratkaisuihin lisääntyi Pohjoismaissa, vaikka tämäntyyppisten sopimusmallien osuus koko markkinasta on edelleen suhteellisen pieni.

Saneeraustoimenpiteet

Caverion ilmoitti saneeraustoimenpiteistä pörssitiedotteella 20.6.2016. Edellisen konsernijohtajan lähdön jälkeen Caverionin hallitus käynnisti perusteellisen toimintojen arvioinnin kaikissa divisioonissa, joissa on havaittu toiminnallisia haasteita. Tämän arvioinnin tulosten perusteella on tunnistettu resurssien ylikapasiteettia vuonna 2016. Lisäksi Caverionilla on ollut konsernitasolla liian monta yhtäaikaista kehitysprojektia käynnissä, mikä on kasvattanut kiinteät kulut suuriksi.

Seuraavat saneeraustoimenpiteet käynnistettiin kannattavuuden parantamiseksi:

- Ylimääräiset kustannusleikkaukset lomautuksina ja henkilöstövähennyksinä,
- Kiinteiden kulujen vähentäminen priorisoimalla sisäisiä kehityshankkeita ja
- Konsernitoimintojen uudelleenjärjestely sekä uusien Projektit- ja Palvelut- toimintojen perustaminen.

Henkilöstövähennykset kohdistuvat pääasiassa Ruotsin, Tanska-Norjan ja Saksan divisiooniin sekä konsernitoimintoihin. Lomautuksina ja henkilöstövähennyksinä toteutettavien kustannusleikkausten arvioidaan koskevan noin 1 000 työntekijää, eli alkuperäistä arviota (700 työntekijää) enemmän. Saneeraustoimien kokonaiskustannusarvio on tällä hetkellä 20-24 milj. euroa (aikaisemmin noin 22-26 milj. euroa) vuonna 2016. Syyskuun loppuun mennessä on irtisanottu 717 työntekijää ja uudelleenjärjestelykulut olivat 15,2 milj. euroa

tammi–syyskuussa. Toimenpiteiden vaikutukset ovat täysimääräisesti nähtävissä vuonna 2017. Syyskuun lopussa väliaikaisesti lomautettuina oli 80 henkilöä.

Osana saneeraustoimenpiteitä Caverion on myynyt Ruotsissa ja Norjassa kolme pientä, paikallista yksikköään. Myyneillä ei ole olennaista vaikutusta Caverion-konsernin taloudelliseen asemaan. Lisäksi Caverion on sulkenut ja yhdistänyt joitain yksiköitä kauden aikana.

Tilaukanta

Uudelleenjärjestelyiden toteuttaminen ja keskittyminen parempiin projektikatteisiin ovat vaikuttaneet tilaukantaan kolmannella vuosineljänneksellä. Caverion on ottanut käyttöön tiukemman projektien tarjouslupaprosessin konsernissa toisesta vuosineljänneksestä lähtien. Tämän seurauksena Caverionin tilaukanta on hieman laskenut kolmannella vuosineljänneksellä edellisvuoteen verrattuna. Tilaukanta oli 1 450,9 milj. euroa syyskuun lopussa ja laski 2 prosenttia edellisvuodesta (syyskuun 2015 lopussa: 1 477,2 milj. euroa). Tilaukanta laski 7 prosenttia kesäkuun lopusta (kesäkuun 2016 lopussa: 1 554,2 milj. euroa). Vertailukelpoisin valuuttakurssein tilaukanta laski 2 prosenttia syyskuun 2015 lopusta ja 7 prosenttia kesäkuun 2016 lopusta.

Liikevaihto

Heinä–syyskuu

Heinä–syyskuun liikevaihto oli 582,0 (573,7) milj. euroa. Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna eniten Suomessa ja Teollisuuden ratkaisuihin. Suomessa kasvun taustalla oli aktiivisuuden lisääntyminen suurissa projekteissa. Norjassa öljyteollisuuden taantuma on vaikuttanut yleiseen taloustilanteeseen, ja sitä kautta myös heikentänyt Caverionin palveluiden kysyntää. Ruotsissa Caverion ei ole pystynyt hyödyntämään vallitsevaa markkinatilannetta.

Valuuttakurssimuutokset laskivat konsernin heinä–syyskuun kokonaisliikevaihtoa 2,0 milj. euroa edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Ruotsin kruunun vaikutus oli 1,2 milj. euroa, Norjan kruunun 0,5 milj. euroa, ja Venäjän ruplan 0,3 milj. euroa. Heinä–syyskuun liikevaihto kasvoi 2 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohdan valuuttakursseilla laskettuna. Tanska-Norjan liikevaihto vertailukelpoisin valuuttakurssein laski 2 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Tekninen asennus ja kunnossapito -liiketoiminnan heinä–syyskuun liikevaihto oli 389,8 milj. euroa eli 67 prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta. Suurten projektien liikevaihto oli 114,6 milj. euroa eli 20 prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta. Managed Services -liiketoiminnan liikevaihto oli 77,6 milj. euroa eli 13 prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta.

Tammi–syyskuu

Tammi–syyskuun liikevaihto oli 1 758,1 (1 775,3) milj. euroa. Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna eniten Suomessa ja Teollisuuden ratkaisuihin. Suomessa kasvun taustalla oli aktiivisuuden lisääntyminen suurissa projekteissa. Norjassa öljyteollisuuden taantuma on vaikuttanut yleiseen taloustilanteeseen, ja sitä kautta myös heikentänyt Caverionin palveluiden kysyntää. Ruotsissa Caverion ei ole pystynyt hyödyntämään vallitsevaa markkinatilannetta. Lisäksi toisella vuosineljänneksellä Ruotsissa projektikannan arvioinnilla oli negatiivista vaikutusta kauden liikevaihtoon.

Valuuttakurssimuutokset laskivat konsernin tammi–syyskuun kokonaisliikevaihtoa 20,5 milj. euroa edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Norjan kruunun vaikutus oli 16,7 milj. euroa, Venäjän ruplan 3,7 milj. euroa ja Ruotsin kruunun 0,0 milj. euroa. Tammi–syyskuun liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla edellisvuoden vastaavaan ajankohdan valuuttakursseilla laskettuna. Tanska-Norjan liikevaihto vertailukelpoisin valuuttakurssein laski 6 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Tekninen asennus ja kunnossapito -liiketoiminnan tammi–syyskuun liikevaihto oli 1 165,3 milj. euroa eli 66 prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta. Suurten projektien liikevaihto oli 364,5 milj. euroa eli 21 prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta. Managed Services -liiketoiminnan liikevaihto oli 228,3 milj. euroa eli 13 prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta.

Liikevaihdon jakautuminen

Liikevaihto, milj. e	7-9/2016	%	7-9/2015	%	Muutos	1-9/2016	%	1-9/2015	%	Muutos	1-12/2015
Saksa	133,2	23 %	135,0	24 %	-1 %	389,9	22 %	377,0	21 %	3 %	526,4
Ruotsi	106,3	18 %	115,6	20 %	-8 %	352,8	20 %	385,8	22 %	-9 %	537,6
Tanska- Norja	105,6	18 %	108,1	19 %	-2 %	334,3	19 %	375,3	21 %	-11 %	503,2
Teollisuuden ratkaisut	96,4	17 %	89,0	16 %	8 %	278,3	16 %	266,1	15 %	5 %	363,8
Suomi	79,9	14 %	70,0	12 %	14 %	235,5	13 %	207,1	12 %	14 %	286,7
Itävalta	39,8	7 %	36,9	6 %	8 %	110,9	6 %	109,3	6 %	1 %	149,1
Itä-Eurooppa	20,9	4 %	19,3	3 %	8 %	56,6	3 %	54,7	3 %	3 %	76,3
Konserni yhteensä	582,0	100 %	573,7	100 %	1 %	1 758,1	100 %	1 775,3	100 %	-1 %	2 443,0
- Tekninen asennus ja kunnossapito	389,8	67 %				1 165,3	66 %				-
- Suuret projektit	114,6	20 %				364,5	21 %				-
- Managed Services	77,6	13 %				228,3	13 %				-

Kannattavuus

Käyttökate

Heinä–syyskuu

Heinä–syyskuussa käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja oli 19,5 milj. euroa eli 3,3 prosenttia liikevaihdosta. Heinä–syyskuun käyttökate oli 13,8 (21,3) milj. euroa eli 2,4 (3,7) prosenttia liikevaihdosta.

Vuoden 2016 kolmannella vuosineljänneksellä Caverion on jatkanut toimintonsa uudelleenjärjestelyjä ja projektikantansa läpikäyntiä. Arvioinnin seurauksena useissa projekteissa tunnistettiin edelleen haasteita projektien johtamiseen ja toteutukseen liittyen. Kyseiset haasteet koskevat pääosin Ruotsin, Tanska-Norjan, Saksan ja Teollisuuden Ratkaisujen divisioonina. Arvioinnin perusteella Caverion on tehnyt ja tulee tekemään entistä varovaisempia kustannusarvioiden tarkistuksia ja varauksia projektikantaansa.

Lisäksi Caverion on tehnyt Saksan ja Tanska-Norjan divisioonissa joihinkin projekteihin liittyviin riskeihin kohdistuvia oikaisuja, joilla oli 4,1 milj. euron heikentävä vaikutus heinä–syyskuun raportoituihin käyttökatteeseen.

Uudelleenjärjestelykulut olivat 5,7 milj. euroa heinä–syyskuussa. Lisätietoja saneeraustoimenpiteistä on kuvattu kohdassa "Saneeraustoimenpiteet".

Useat kehitysprojektit ja investoinnit yhteisiin prosesseihin näkyvät myös katsauskauden liiketoiminnan kuluissa. Kauden käyttökate heikensivät lisäksi 0,7 milj. euron kulut Saksassa liittyen käynnissä oleviin juridisiin selvityksiin.

Tammi–syyskuu

Tammi–syyskuussa käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja oli 26,1 milj. euroa eli 1,5 prosenttia liikevaihdosta. Tammi–syyskuun käyttökate oli 10,9 (57,5) milj. euroa eli 0,6 (3,2) prosenttia liikevaihdosta.

Kauden aikana Caverionilla on ollut kannattavuusongelmia johtuen resurssien ylikapasiteetista ja haasteista liittyen projektien toteutukseen ja johtamiseen. Kyseiset haasteet koskevat pääosin Ruotsin, Tanska-Norjan, Saksan ja Teollisuuden Ratkaisujen divisioonina. Toisella ja kolmannella vuosineljänneksellä tehtyjen arviointien perusteella Caverion on tehnyt ja tulee tekemään entistä varovaisempia kustannusarvioiden tarkistuksia ja varauksia projektikantaansa.

Huhti–kesäkuussa Caverion on tehnyt Ruotsin divisioonassa projektikannan kustannusarvioiden tarkistuksia ja varauksia, joilla on 15 milj. euron heikentävä vaikutus huhti–kesäkuun raportoituun käyttökatteeseen. Lisäksi Caverion on tehnyt Saksan ja Tanska-Norjan divisioonissa joihinkin projekteihin liittyviin riskeihin kohdistuvia oikaisuja, joilla oli 4,1 milj. euron heikentävä vaikutus heinä–syyskuun raportoituun käyttökatteeseen.

Henkilöstövähennykset kohdistuvat pääasiassa Ruotsin, Tanska-Norjan ja Saksan divisiooniin sekä konsernitoimintoihin. Syyskuun loppuun mennessä on irtisanottu 717 työntekijää ja uudelleenjärjestelykulut olivat 15,2 milj. euroa tammi–syyskuussa. Lisätietoja saneeraustoimenpiteistä on kuvattu kohdassa ”Saneeraustoimenpiteet”.

Useat kehitysprojektit ja investoinnit yhteisiin prosesseihin näkyvät myös katsauskauden liiketoiminnan kuluissa. Kauden käyttökate heikensivät lisäksi 0,8 milj. euron kulut Saksassa liittyen käynnissä oleviin juridisiin selvityksiin.

Käyttökate on määritelty seuraavasti: Liikevoitto + Poistot ja arvonalentumiset. Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja on määritelty seuraavasti: Liikevoitto + Poistot ja arvonalentumiset + Uudelleenjärjestelykulut.

Liikevoitto

Heinä–syyskuu

Heinä–syyskuussa liikevoitto oli 5,0 (14,7) milj. euroa eli 0,9 (2,6) prosenttia liikevaihdosta.

Poistot ja arvonalentumiset heinä–syyskuussa olivat 8,7 (6,6) milj. euroa, josta 1,7 milj. euroa oli yrityskauppoihin liittyviä kohdistettuja aineettomia hyödykkeitä ja 7,0 milj. euroa muita poistoja ja arvonalentumisia.

Tammi–syyskuu

Caverionin tammi–syyskuun liikevoitto oli -11,6 (38,1) milj. euroa eli -0,7 (2,1) prosenttia liikevaihdosta.

Poistot ja arvonalentumiset tammi–syyskuussa olivat 22,5 (19,4) milj. euroa, josta 5,0 milj. euroa oli yritysostoihin liittyviä kohdistettuja aineettomia hyödykkeitä ja 17,5 milj. euroa muita poistoja ja arvonalentumisia.

Muut liikevoittoon vaikuttavat tekijät on esitetty tarkemmin kohdassa käyttökate.

Tulos ennen veroja, tilikauden voitto ja osakekohtainen tulos

Tulos ennen veroja oli -13,3 (35,4) milj. euroa, tilikauden voitto -9,9 (25,7) milj. euroa ja osakekohtainen tulos -0,08 (0,21) euroa tammi–syyskuussa. Nettorahoituskulut olivat -1,7 (-2,7) milj. euroa tammi–syyskuussa 2016.

Konsernin efektiivinen veroaste oli 25,2 (27,4) prosenttia tammi–syyskuussa.

Investoinnit, yritysostot ja myydyt liiketoiminnot

Kauden aikana Caverion on investoinut yhtiön toimintamallin, prosessien ja järjestelmien yhtenäistämiseen. Bruttoinvestoinnit taseen pysyviin vastaaviin olivat tammi–syyskuussa 32,0 (17,9) milj. euroa eli 1,8 (1,0) prosenttia liikevaihdosta.

Investoinnit tietotekniikkaan olivat 20,0 (12,4) milj. euroa tammi–syyskuussa. Tietotekniikkainvestoinnit liittyivät pääasiassa yhteisen IT-infran ja yhteisten alustojen rakentamiseen, data-keskuksen konsolidointiin sekä yhteisen toiminnanohjausjärjestelmän toteuttamiseen. Myös IT-järjestelmiä ja mobiililyökaluja kehitettiin sisäisten prosessien ja tehokkuuden parantamiseksi. Muut investoinnit, mukaan lukien yritysostot, olivat 12,0 (5,5) milj. euroa.

Kauden aikana Caverion allekirjoitti sopimuksen Alfred Lotterin kanssa Arneg Kühlmöbel u. Ladeneinrichtungen, Produktions- u. Handelsgesellschaft mbH:n (Arneg Kühlmöbel) liiketoiminnan ostamisesta. Itävallan liittovaltion kilpailuviranomainen hyväksyi kaupan 19.1.2016. Kauppa tukee Caverionin kasvustrategiaa ja vahvistaa yhtiön asemaa Itävallan jäähdytystekniikkamarkkinoilla. Ostohintaa ei julkistettu. Arneg Kühlmöbel on yksi Itävallan

johtavista jäädytystekniikan toimittajista. Vuonna 2014 yrityksen liikevaihto oli noin 7,0 miljoonaa euroa. Yrityksellä on noin 35 työntekijää.

Lisäksi Caverion allekirjoitti sopimuksen YIT Kuntatekniikka Oy:n kanssa kiinteistötekniset palvelut -liiketoiminnan ostamisesta tammikuussa. Kauppa tukee Caverionin kasvustrategiaa ja läsnäoloa Mikkelin alueella. Kauppahintaa ei julkistettu. Liiketoimintakaupan yhteydessä Caverion Suomi Oy:n palvelukseen siirtyi YIT Kuntatekniikan kiinteistötekniset palvelut -liiketoiminnan henkilöstö, noin 60 työntekijää. YIT Kuntatekniikka on Mikkelin kaupungin ja YIT Rakennus Oy:n yhdessä omistama yritys.

Caverion vahvisti kaudella osaamistaan myös AV-ratkaisuissa ostamalla Sähkötaso Esitystekniikka Oy:n toukokuussa. Kauppahintaa ei julkistettu. Sähkötaso Esitystekniikka Oy on AV-ratkaisujen johtava toimittaja Suomessa. Vuonna 2005 perustetulla yrityksellä on 28 työntekijää kolmella paikkakunnalla (Helsinki, Tampere, Jyväskylä), valtakunnallinen palveluverkosto sekä kansainvälinen toimittajaverkosto. Sähkötaso Esitystekniikka Oy:n liikevaihto oli 12,5 milj. euroa 31.3.2016 päättyneellä tilikaudella.

Kassavirta, käyttö pääoma ja rahoitus

Konsernin vapaa kassavirta oli -100,1 (-19,8) milj. euroa tammi–syyskuussa. Vapaa kassavirta on määritelty seuraavasti: Vapaa kassavirta = Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja – Maksetut verot – Investointien rahavirta (netto, sisältäen yrityskaupat). Konsernin operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja oli -57,6 (2,7) milj. euroa tammi–syyskuussa. Vuonna 2016 kassavirta on heikentynyt heikon kannattavuuden sekä käyttö pääoman kasvun vuoksi. Vapaaseen kassavirtaan on vaikuttanut myös investointien korkeampi taso.

Käyttö pääoma oli 57,9 milj. euroa syyskuun lopussa (6/2016: 17,1 milj. euroa). Kasvuun vaikutti pääasiassa myynti- ja osatuloutussaamisten kasvu 49 milj. eurolla vuoden alusta laskuttamattomien osatuloutussaamisten kasvettua erityisesti Saksassa ja Teollisuuden Ratkaisuihin. Caverion on lisännyt huomiota laskutukseen ja saatavien hallintaan käyttö pääoman hallinnan ja kassavirran parantamiseksi koko konsernissa.

Caverionin rahavarat olivat syyskuun lopussa 37,0 milj. euroa (6/2016: 20,4 milj. euroa). Lisäksi Caverionilla on nostamattomia luottolimiittisopimuksia 100,0 milj. euroa ja nostamattomia tililimiittisopimuksia 19,0 milj. euroa.

Konsernin korolliset velat olivat 206,8 milj. euroa syyskuun lopussa (6/2016: 150,9 milj. euroa), ja keskiporko suojausten jälkeen oli 0,87 prosenttia. Noin 39 prosenttia lainoista on pankeilta ja muilta rahoituslaitoksilta, noin 48 prosenttia suoraan rahamarkkinoilta ja noin 12 prosenttia vakuutusyhtiöiltä. Yhteensä 129,2 milj. euroa korollisesta velasta erääntyy maksettavaksi seuraavien 12 kuukauden aikana. Konsernin nettovelka oli 169,7 milj. euroa syyskuun lopussa (6/2016: 130,6 milj. euroa).

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökatteen suhdeluun.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstö divisioonittain kauden lopussa	9/16	6/16	Muutos	9/16	9/15	Muutos	12/15
Suomi	2 440	2 513	-3 %	2 440	2 276	7 %	-
Tanska-Norja	3 393	3 518	-4 %	3 393	3 989	-15 %	-
Ruotsi	3 321	3 518	-6 %	3 321	3 324	0 %	-
Saksa	2 486	2 427	2 %	2 486	2 417	3 %	-
Itävalta	806	800	1 %	806	772	4 %	-
Itä-Eurooppa	1 868	1 835	2 %	1 868	1 800	4 %	-
Teollisuuden ratkaisut	2 825	2 902	-3 %	2 825	2 755	3 %	-
Konsernipalvelut	142	151	-6 %	142	117	21 %	-
Konserni yhteensä	17 281	17 664	-2 %	17 281	17 450	-1 %	17 399

Tammi–syyskuussa 2016 konsernin palveluksessa oli keskimäärin 17 486 (17 286) työntekijää. Syyskuun 2016 lopussa konsernin henkilöstömäärä oli 17 281 (17 664). Caverion työllisti noin 400 harjoittelijaa syyskuun 2016 lopussa. Tammi–syyskuun 2016 henkilöstökulut olivat yhteensä 729,5 (722,9) milj. euroa.

Caverion on käynnistänyt saneeraustoimenpiteitä tunnistetun ylikapasiteetin vähentämiseksi. Henkilöstövähennykset kohdistuvat pääasiassa Ruotsin, Tanska-Norjan ja Saksan divisioonin sekä konsernitoimintoihin. Lomautuksina ja henkilöstövähennyksinä toteutettavien kustannusleikkausten arvioidaan koskevan noin 1 000 työntekijää, eli alkuperäistä arviota (700 työntekijää) enemmän. Saneeraustoimien kokonaiskustannusarvio on tällä hetkellä 20-24 milj. euroa (aikaisemmin noin 22-26 milj. euroa) vuonna 2016. Syyskuun loppuun mennessä on irtisanottu 717 työntekijää ja väliaikaisesti lomautettuina oli 80 henkilöä. Lisätietoja saneeraustoimenpiteistä on kuvattu kohdassa "Saneeraustoimenpiteet".

Henkilöstöjohtamisessa keskityttiin edelleen vakaan kasvun ja kilpailukykyä tukevan perustan luomiseen. Erinomaisen johtamisen strategista painopistettä jatkettiin edelleen priorisoimalla koko konsernin laajuisia kehittämishankkeita, kuten yhteisen projektijohtamisen koulutusohjelman sekä palkitsemisjärjestelmän suunnittelua sekä yhteisen tehtävärakenteen käyttöönottoa, johtamisen kehittämistä sekä eettiset liiketoimintaperiaatteet -koulutusohjelman läpivientiä. Koko konsernin kattavat työturvallisuustoimenpiteet etenivät tavoitteiden mukaisesti, luoden edellytyksiä henkilöstön työturvallisuuden ja hyvinvoinnin parantamiseen.

Muutoksia Caverion-konsernin johdossa

Caverion ilmoitti 27.9.2016, että Ari Lehtoranta nimitetään Caverion Oyj:n toimitusjohtajaksi 1.1.2017 alkaen. Sakari Toikkanen jatkaa väliaikaisen konsernijohtajan tehtävässä vuoden 2016 loppuun asti. Caverion ilmoitti aikaisemmin tänä vuonna 17.5.2016, että Caverion Oyj:n edellinen konsernijohtaja Fredrik Strand jättää tehtävänsä välittömästi.

Caverion ilmoitti 22.8.2016, että Martti Ala-Härkönen on nimitetty Caverion-konsernin talousjohtajaksi 19.9.2016 alkaen edellisen talousjohtaja Antti Heinolan tilalle. Caverion ilmoitti 10.8.2016, että Klas Tocklin on nimitetty 10.8.2016 alkaen Ruotsin divisioonan johtoon sekä konsernin johtoryhmän jäseneksi (Executive Vice President & CEO, Division Sweden) edellisen divisioonajohtaja Thomas Lundinin tilalle. Sekä Martti Ala-Härkönen että Klas Tocklin ovat myös Caverion Oyj:n johtoryhmän jäseniä.

Caverion ilmoitti 20.6.2016 järjestävänsä uudelleen konsernitoimintonsa. Caverion perusti uudet Projektit- ja Palvelut-konsernitoiminnot vastatakseen projektien toteutukseen ja johtamiseen liittyviin haasteisiin ja varmistaakseen tavoitellun käyttöasteen palveluliiketoiminnassa. Tämän seurauksena Carina Qvarngård (SVP, Group Business Development & Marketing) jäi pois konsernin johtoryhmästä ja yhtiöstä 23.6.2016.

MERKITTÄVIMMÄT LIIKETOIMINTARISKIT JA RISKIENHALLINTA

Caverionin liiketoimintaan liittyy monia strategisia, operatiivisia, taloudellisia ja tapahtumariskejä. Riskienhallinta on olennainen osa konsernin johtamis-, seuranta- ja raportointijärjestelmiä. Strategisten riskien luonnetta ja todennäköisyyttä seurataan ja raportoidaan jatkuvasti. Strateginen riskiarviointi toteutetaan konserninlaajuisesti kerran vuodessa strategian käsittelyn yhteydessä.

Konserniyhtiöillä on vireillä oikeudenkäyntejä, jotka liittyvät normaaliin liiketoimintaan. Oikeudenkäyntien lopputulosta on vaikea ennustaa, mutta varaus perustuen parhaaseen arvioon lopputuloksesta on kirjattu niissä tapauksissa, joissa sen on katsottu olevan tarpeen. Konsernin johdon käsityksen mukaan oikeudenkäynneillä ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Saksassa tutkitaan edelleen kilpailuoikeudellisten sääntöjen rikkomuksia teknisten palveluiden toimialalla. Osana tutkintaa Saksan viranomaiset ovat hankkineet tietoja useilta teknisten palvelujen tarjoajilta, mukaan lukien Caverionilta. Caverion tekee yhteistyötä paikallisten viranomaisten kanssa. Tällä hetkellä saatavilla olevan tiedon perusteella ei voida edelleenkään arvioida Caverionille näistä asioista mahdollisesti aiheutuvan riskin määrää. Tutkinnan päättymisen ajankohta ei myöskään ole tiedossa. On mahdollista, että tähän liittyvät kustannukset, sanktiot sekä vahingonkorvaukset voivat olla olennaisia.

Osana tätä yhteistyötä Caverionissa on havaittu asiakasprojektin yhteydessä vuosina 2009–2011 toimintaa, joka voi täyttää lahjonnan tai muun rikoksen tunnusmerkistön. Caverion on tuonut havaintonsa heti viranomaisille tiedoksi ja tukee niitä asian tarkemmassa selvittämisessä. On mahdollista, että epäillyt rikkomukset aiheuttavat huomattavaa vahinkoa Caverionille sakkoina, korvausvaatimuksina sekä asianajokuluina. Tällä hetkellä ei kuitenkaan voida arvioida mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen määrää. Caverion seuraa tilannetta ja julkistaa kaikki olennaiset tiedot voimassaolevien säännösten mukaisesti.

Katsauskauden aikana tehtyjen arviointien perusteella on havaittu, että joihinkin saamisiin saattaa liittyä riski arvonalentumisesta. Saamisten läpikäyntiä ja riskiarviointia jatketaan loppuvuoden aikana.

Caverionin merkittävimmät muut liiketoimintariskit on esitetty yhtiön vuoden 2015 tilinpäätöstiedotteessa, joka julkaistiin 27.1.2016. Niihin liittyvät riskit eivät ole muuttuneet merkittävästi sen jälkeen.

Tarkempi selvitys Caverioniin ja sen toimintaympäristöön ja liiketoimintaan liittyvistä riskeistä on esitetty vuoden 2015 vuosikertomuksessa julkaistussa Hallituksen toimintakertomuksessa. Taloudelliset riskit on esitetty tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedossa 29 ("Rahoitusriskien hallinta").

VARSAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Caverionin varsinainen yhtiökokous pidettiin 21.3.2016. Yhtiökokous päätti hallituksen kokoonpanosta ja palkkioista, tilintarkastajan valinnasta ja palkkiosta sekä hallituksen valtuuttamisesta päättämään omien osakkeiden hankkimisesta ja osakeanneista.

Yhtiökokous valitsi hallitukseen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja neljä varsinaista jäsentä. Puheenjohtajaksi valittiin Ari Lehtoranta, varapuheenjohtajaksi Michael Rosenlew ja jäseniksi Markus Ehrnrooth, Anna Hyvönen, Eva Lindqvist ja Ari Puheloinen. Hallituksen jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun.

Yhtiökokouksen päätöksiä koskeva pörssitiedote on julkaistu yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.caverion.fi.

Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 21.3.2016. Kokouksessa hallitus päätti henkilöstövaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan kokoonpanosta. Valiokuntien tehtäväkuvaukset ja työjärjestykset on julkaistu osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat - Hallinnointi.

OSINGOT JA OSINKOPOLITIikka

Varsinainen yhtiökokous päätti 21.3.2016, että vuodelta 2015 maksetaan osinkoa 0,28 euroa osakkeelta eli yhteensä 35,0 milj. euroa. Osinkoa ei maksettu yhtiön hallussa oleville omille osakkeille. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 23.3.2016, ja osingot maksettiin 4.4.2016.

Caverionin tavoitteena on, että yhtiö jakaa osinkoina ja pääoman palautuksina yhtiön osakkeenomistajille vähintään 50 prosenttia tilikauden tuloksesta verojen jälkeen ilman käyvän arvon muutoksia. Vaikka tämän osinkopolitiikan muuttaminen ei ole suunnitteilla, ei voida taata, että osinkoa tai pääoman palautusta todella maksetaan tulevaisuudessa, eikä takeita voida myöskään antaa minään tietynä vuonna maksettavien osinkojen tai pääoman palautuksen määrästä.

OSAKKEET JA OMISTAJAT

Caverion Oyj on 30.6.2013 syntynyt Suomen tasavallan lakien mukaan toimiva julkinen osakeyhtiö. Yhtiöllä on yksi osakesarja, jonka jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä vastaavaan osinkoon. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä

Osakkeiden lukumäärä oli 125 596 092 ja osakepääoma oli 1 000 000 euroa 1.1.2016. Caverionin hallussa oli 512 091 yhtiön omaa osaketta 1.1.2016.

Tammi–syyskuussa yhtiölle palautui YIT Oyj:n osakepohjaisen kannustinjärjestelmän ehtojen mukaisesti 237 Caverionin osaketta. Caverionin hallussa oli 512 328 yhtiön omaa osaketta kesäkuun 2016 lopussa. Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä oli siten 125 083 764 syyskuun 2016 lopussa. Caverion Oyj:n omistamien omien osakkeiden osuus koko osakemäärästä ja äänistä on 0,41 prosenttia.

Caverion ei ole tehnyt päätöksiä optioista tai muista osakkeisiin liittyvistä erityisoikeuksista. Caverionin hallitus hyväksyi uuden osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinohjelman konsernin johdolle joulukuussa 2015. Uusi ohjelma koostuu suoriteperusteisesta osakepalkkio-ohjelmasta (Performance Share Plan) täydennettynä erityistilanteita varten tarkoitetulla ehdollisella osakepalkkio-ohjelmalla (Restricted Share Plan). Molemmat ohjelmat koostuvat vuosittain alkavista yksittäisistä, kolmen vuoden pituisista osakepalkkio-ohjelmista. Kunkin

uuden yksittäisen ohjelman alkaminen edellyttää hallituksen erillistä päätöstä. Ensimmäiset ohjelmat alkoivat vuoden 2016 alussa ja niihin perustuvat mahdolliset osakepalkkiot suoritetaan keväällä 2019. Jos kaikki suoriteperusteiselle osakepalkkio-ohjelmalle asetetut tavoitteet saavutetaan, ensimmäisten, vuodet 2016–2018 käsittävien ohjelmien nojalla voidaan suorittaa osakepalkkiona yhteensä enintään noin 728 000 Caverionin osaketta (bruttomäärä ennen soveltuvan ennakonpidätyksen vähentämistä). Lisätietoja kannustinjärjestelmästä julkaistiin pörssitiedotteella 18.12.2015. Lisäksi lisätietoja yhtiön avainjohdon aikaisemmasta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta vuosille 2014–2016 on julkaistu pörssitiedotteella 26.5.2014.

Hallituksen valtuutukset

Caverionin hallituksen valtuuttaminen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta

Caverion Oyj:n 21.3.2016 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti Caverionin hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta. Hallitukselle myönnetty valtuutus käsittää enintään 12 000 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisen yhtiön vapaalla omalla pääomalla osakkeiden hankintahetken markkinahintaan Nasdaq Helsinki Oy:n säännellyllä markkinalla järjestämässä kaupankäynnissä. Osakkeet voidaan hankkia muussa kuin osakkeenomistajien omistusten suhteessa. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitus ei ole käyttänyt valtuutusta vuonna 2016.

Caverionin hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeanneista

Varsinainen yhtiökokous valtuutti Caverionin hallituksen päättämään osakeanneista. Valtuutus voidaan käyttää kokonaan tai osittain laskemalla liikkeeseen enintään 25 000 000 Caverionin osaketta yhdessä tai useammassa osakeannissa. Osakeannit voivat olla suunnattuja eli osakkeenomistajien etuoikeudesta poikkeavia, ja ne voivat olla maksullisia tai maksuttomia. Anti voidaan kohdistaa myös yhtiölle itselleen osakeyhtiölain rajoitusten mukaisesti.

Antivaltuutus sisältää valtuutuksen päättää yhtiön hallussa olevien sekä mahdollisesti hankittavien omien osakkeiden luovuttamisesta. Tämän valtuutuksen kohteena on enintään 12 500 000 osaketta. Hallitus oikeutettiin päättämään luovuttamisen tarkoituksesta ja ehdoista. Valtuutus on voimassa 31.3.2017 saakka. Hallitus ei ole käyttänyt valtuutusta vuonna 2016.

Kaupankäynti osakkeella

Caverionin osakkeen avauskurssi oli 8,96 euroa vuoden 2016 alussa. Osakkeen päätöskurssi katsauskauden viimeisenä kaupankäyntipäivänä (30.9.) oli 6,85 euroa. Osakkeen hinta laski 24 prosenttia tammi–syyskuussa. Osakkeen ylin kurssi katsauskaudella tammi–syyskuussa oli 9,38 euroa, alin kurssi 5,50 euroa ja keskipurssi 6,83 euroa. Osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä tammi–syyskuussa 47,1 miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 321,8 milj. euroa (lähde: Nasdaq Helsinki).

Caverionin osakkeilla käydään kauppaa myös muilla markkinapaikoilla, kuten BATS Chi-X:ssä, Turquoisessa, Aquis'ssa ja Frankfurtin pörssin Open Market -listalla. Caverion Oyj:n osakkeita vaihdettiin tammi–syyskuussa vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla 12,9 miljoonaa kappaletta eli noin 17,4 prosenttia osakkeen koko kaupankäyntimäärästä. Vaihtoehtoisista kauppapaikoista Caverionin osakkeiden vaihto oli erityisen vilkasta BATS Chi-X:ssä. Lisäksi 14,1 miljoonalla Caverion Oyj:n osakkeella käytiin tammi–syyskuussa Nasdaq Helsingin ulkopuolista OTC-kauppaa. Niiden osuus koko kaupankäyntimäärästä oli noin 19,1 prosenttia (lähde: Fidessa Fragmentation Index).

Caverion Oyj:n markkina-arvo katsauskauden lopussa oli 856,8 milj. euroa. Markkina-arvo ei sisällä 30.9.2016 yhtiön hallussa olevia omia osakkeita (512 328 kpl).

Osakkeenomistajien määrä ja liputusilmoitukset

Syyskuun 2016 lopussa Caverionin rekisteröityjen osakkeenomistajien määrä oli 31 979 (6/2016: 32 154). Hallintarekisteröityjen ja muiden kuin suomalaisten sijoittajien omistuksessa oli syyskuun 2016 lopussa 35,3 prosenttia osakkeista (6/2016: 31,4 %).

Päivitetty luettelo Caverionin suurimmista osakkeenomistajista, julkisten sisäpiiriläisten omistuksista ja omistusrakenteesta 30.9.2016 on julkaistu Caverionin verkkosivuilla osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat.

OSAVUOSIKATSAUS 1.1.–30.9.2016: TAULUKKO-OSA

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

Milj. e	7-9/2016	7-9/2015	1-9/2016	1-9/2015	1-12/2015
Liikevaihto	582,0	573,7	1 758,1	1 775,3	2 443,0
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	-568,3	-552,4	-1 747,2	-1 717,8	-2 351,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset	-8,7	-6,6	-22,5	-19,4	-26,5
Liikevoitto	5,0	14,7	-11,6	38,1	65,0
% liikevaihdosta	0,9	2,6	-0,7	2,1	2,7
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-0,9	-1,0	-1,7	-2,7	-3,7
Tulos ennen veroja	4,1	13,7	-13,3	35,4	61,3
% liikevaihdosta	0,7	2,4	-0,8	2,0	2,5
Tuloverot	-1,2	-3,9	3,3	-9,7	-14,7
Katsauskauden voitto	2,9	9,9	-9,9	25,7	46,6
% liikevaihdosta	0,5	1,7	-0,6	1,4	1,9
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	2,9	9,9	-10,0	25,7	46,6
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos					
Tulos/osake, laimentamaton, e	0,02	0,08	-0,08	0,21	0,37
Tulos/osake, laimennettu, e	0,02	0,08	-0,08	0,21	0,37

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. e	7-9/2016	7-9/2015	1-9/2016	1-9/2015	1-12/2015
Katsauskauden voitto	2,9	9,9	-9,9	25,7	46,6
Muut konsernin kirjatut tuotot ja kulut					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:					
- Etuuspohjaisten eläkkeiden arvomuutos	-0,8	1,6	-1,5	4,0	4,4
-- Laskennallinen vero	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi:					
- Rahavirran suojaukset	0,4	-0,3	0,0	-0,2	-0,3
-- Laskennallinen vero					
- Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2
-- Laskennallinen vero					
- Muuntoerot	0,2	-4,3	0,5	-5,3	-4,8
Muut konsernin kirjatut tuotot ja kulut, yhteensä	-0,2	-2,9	-1,1	-1,2	-0,1
Katsauskauden laaja tulos	2,8	7,0	-11,0	24,5	46,5
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	2,8	7,0	11,0	24,5	46,5
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Lyhennetty konsernitase

Milj. e	30.9.2016	30.9.2015	31.12.2015
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	29,9	25,9	27,4
Liikearvo	339,8	335,7	335,7
Muut aineettomat hyödykkeet	52,5	47,9	47,5
Osuudet osakkuusyryyksissä	0,1	0,2	0,2
Muut sijoitukset	1,4	1,4	1,4
Muut saamiset	2,4	1,2	2,6
Laskennalliset verosaamiset	7,8	4,9	1,0
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	36,1	24,5	25,4
Myyntisaamiset ja muut saamiset	709,8	646,9	649,4
Rahavarat	37,0	40,5	68,1
Varat yhteensä	1 217,0	1 129,2	1 158,7
Oma pääoma ja velat			
Oma pääoma	211,1	235,0	256,7
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	59,1	65,1	58,3
Eläkevelvoitteet	41,1	39,8	40,6
Varaukset	9,1	8,4	9,0
Korolliset velat	77,6	86,4	75,2
Muut velat	0,9	0,3	0,4
Lyhytaikaiset velat			
Saadut ennakot	201,4	186,3	195,3
Ostovelat ja muut velat	466,9	434,6	482,9
Varaukset	20,5	17,2	17,7
Korolliset velat	129,2	56,1	22,7
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 217,0	1 129,2	1 158,7

Käyttöpääoma

Milj. e	30.9.2016	30.9.2015	31.12.2015
Vaihto-omaisuus	36,1	24,5	25,4
Myynti- ja osatuloutussaamiset	656,4	597,1	607,5
Muut lyhytaikaiset saamiset	44,6	48,4	40,9
Osto- ja osatuloutusvelat	-251,2	-234,5	-256,7
Muut lyhytaikaiset velat *	-226,6	-213,0	-235,5
Saadut ennakot	-201,4	-186,3	-195,3
Käyttöpääoma	57,9	36,1	-13,6

* sisältää lyhytaikaiset varaukset

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. e	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Kertyneet voittovarajat	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2016	1,0	265,8	-6,5	-0,7	-3,2	256,3	0,4	256,7
Kauden laaja tulos								
Katsauskauden voitto		-10,0				-10,0	0,0	-9,9
Muut laajan tuloksen erät:								
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		-1,5				-1,5		-1,5
- Laskennallinen vero		0,0				0,0		0,0
Rahavirran suojaukset				0,0		0,0		0,0
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos				0,0		0,0		0,0
Muuntoerot			0,5			0,5		0,5
Kauden laaja tulos yhteensä		-11,5	0,5	0,0		-11,0	0,0	-11,0
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osingonjako		-35,1				-35,1		-35,1
Osakeperusteiset maksut		0,6			0,0	0,6		0,6
Liiketoimet omistajien kanssa, yhteensä		-34,5			0,0	-34,5		-34,5
Oma pääoma 30.9.2016	1,0	219,8	-6,1	-0,7	-3,2	210,8	0,4	211,2

Milj. e	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Kertyneet voittovarajat	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2015	1,0	241,7	-1,8	-0,6	-3,2	237,2	0,6	237,8
Kauden laaja tulos								
Katsauskauden voitto		25,7				25,7		25,7
Muut laajan tuloksen erät:								
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		4,0				4,0		4,0
- Laskennallinen vero		0,2				0,2		0,2
Rahavirran suojaukset				-0,2		-0,2		-0,2
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvonmuutos				0,2		0,2		0,2
Muuntoerot			-5,3			-5,3		-5,3
Kauden laaja tulos yhteensä		29,8	-5,3	0,0		24,5		24,5
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osingonjako		-27,5				-27,5		-27,5
Osakeperusteiset maksut		0,3			0,0	0,3		0,3
Liiketoimet omistajien kanssa, yhteensä		-27,2			0,0	-27,2		-27,2
Tytäryhtiöiden myynti			0,0			0,0	-0,3	-0,2
Oma pääoma 30.9.2015	1,0	244,5	-7,0	-0,6	-3,2	234,6	0,4	235,0

Milj. e	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Kertyneet voittovarot	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2015	1,0	241,7	-1,8	-0,6	-3,2	237,2	0,6	237,8
Kauden laaja tulos								
Katsauskauden voitto		46,6				46,6	0,0	46,6
Muut laajan tuloksen erät:								
Etuuspohjaisten eläkkeiden Arvonmuutos		4,4				4,4		4,4
- Laskennallinen vero		0,4				0,4		0,4
Rahavirran suojaukset				-0,3		-0,3		-0,3
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos				0,2		0,2		0,2
Muuntoerot			-4,8			-4,8		-4,8
Kauden laaja tulos yhteensä		51,4	-4,8	-0,1		46,5	0,0	46,5
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osingonjako		-27,5				-27,5		-27,5
Osakeperusteiset maksut		0,2			0,0	0,2		0,2
Liiketoimet omistajien kanssa, yhteensä		-27,3			0,0	-27,3		-27,3
Tytäryhtiöiden myynti			0,0			0,0	-0,3	-0,2
Oma pääoma 31.12.2015	1,0	265,8	-6,5	-0,7	-3,2	256,3	0,4	256,7

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

Milj. e	7-9/2016	7-9/2015	1-9/2016	1-9/2015	1-12/2015
Liiketoiminnan rahavirrat					
Katsauskauden voitto	2,9	9,9	-9,9	25,7	46,6
Oikaisut tilikauden voittoon	16,2	13,6	28,2	30,9	44,8
Käyttöpääoman muutos	-45,7	-32,4	-76,0	-53,9	-5,6
Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-26,6	-8,9	-57,6	2,7	85,8
Rahoituserät, netto	-0,2	-0,1	-1,0	-2,9	-4,4
Maksetut verot	-4,7	-1,8	-10,8	-7,2	-9,9
Liiketoiminnan rahavirta	-31,4	-10,8	-69,4	-7,3	71,6
Investointien rahavirrat					
Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinnat ja myynnit vähennettynä hankinta- ja myyntihetken rahavaroilla	-2,1	1,5	-4,3	0,7	0,8
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja muut investointierät, netto	-5,5	-5,0	-27,4	-15,7	-22,7
Investointien rahavirta	-7,5	-3,5	-31,6	-15,3	-22,1
Rahoituksen rahavirrat					
Lyhytaikaisten velkojen muutos, netto	36,7	15,0	96,7	13,3	-0,7
Lainojen nostot	20,0		20,0		
Lainojen takaisinmaksut	-1,0		-11,0	-20,3	-50,5
Maksetut osingot			-35,1	-27,6	-27,6
Rahoituksen rahavirta	55,5	14,8	70,0	-35,2	-79,6
Rahavarojen muutos	16,6	0,5	-31,1	-57,8	-30,0
Rahavarat katsauskauden alussa	20,4	42,3	68,1	98,8	98,8
Valuuttakurssien muutoksen vaikutus	0,1	-2,3	0,0	-0,4	-0,6
Rahavarat katsauskauden lopussa	37,0	40,5	37,0	40,5	68,1

Vapaa kassavirta

Milj. e	7-9/2016	7-9/2015	1-9/2016	1-9/2015	1-12/2015
Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-26,6	-8,9	-57,6	2,7	85,8
Maksetut verot	-4,7	-1,8	-10,8	-7,2	-9,9
Investointien rahavirta	-7,5	-3,5	-31,6	-15,3	-22,1
Vapaa kassavirta	-38,8	-14,2	-100,1	-19,8	53,9

Osavuositarkastuksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Caverion Oyj:n osavuositarkastus ajalta 1.1.-30.9.2016 on laadittu IAS 34, Osavuositarkastukset –standardin mukaisesti. Caverion on noudattanut osavuositarkastuksen laadinnassa samoja laadintaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä 2015.

Osavuositarkastuksessa tiedot esitetään miljoonina euroina pyöristäen yksittäiset luvut ja loppusummat miljooniksi, mistä johtuen yhteenlaskuissa saattaa esiintyä pyöristyseroja.

ESMA (European Securities and Markets Authority) on julkaissut uuden ohjeistuksen liittyen vaihtoehtoisii tunnuslukuihin käytettäväksi viimeistään vuoden 2016 toisen neljänneksen puolivuositarkastuksissa. Caverion esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja parantaakseen liiketoiminnan ja taloudellisen tuloksen analysointia sekä vertailukelpoisuutta eri kausien välillä. Vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät ole IFRS-raportoinnissa käytettäviä tunnuslukuja eikä niitä tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltyihin tunnuslukuihin. Tunnuslujen laskentakaavat on esitetty sivulla 20.

2 Tunnusluvut

	9/2016	9/2015	12/2015
Liikevaihto, milj. e	1 758,1	1 775,3	2 443,0
Käyttökate, milj. e	10,9	57,5	91,5
Käyttökateprosentti, %	0,6	3,2	3,7
Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja, milj. e	26,1	-	-
Käyttökateprosentti ilman uudelleenjärjestelykuluja, %	1,5	-	-
Liikevoitto, milj. e	-11,6	38,1	65,0
Liikevoittoprosentti, %	-0,7	2,1	2,7
Tulos ennen veroja, milj. e	-13,3	35,4	61,3
% liikevaihdosta	-0,8	2,0	2,5
Katsauskauden voitto, milj. e	-9,9	25,7	46,6
% liikevaihdosta	-0,6	1,4	1,9
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	-0,08	0,21	0,37
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e	-0,08	0,21	0,37
Osakekohtainen oma pääoma, e	1,7	1,9	2,0
Rahoitustuotot ja -kulut, netto, milj. e	-1,7	-2,7	-3,7
Omavaraisuusaste, %	20,8	24,9	26,6
Korollinen nettovelka, milj. e	169,7	101,9	29,8
Velkaantumisaste, %	80,4	43,4	11,6
Taseen loppusumma, milj. e	1 217,0	1 129,2	1 158,7
Vapaa kassavirta, milj. e	-100,1	-19,8	53,9
Käyttöpääoma, milj. e	57,9	36,1	-13,6
Bruttoinvestoinnit, milj. e	32,0	17,9	26,9
% liikevaihdosta	1,8	1,0	1,1
Tilaukanta, milj. e	1 450,9	1 477,2	1 461,4
Henkilöstö keskimäärin	17 486	17 286	17 321
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	125 084	125 085	125 085
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	125 084	125 085	125 086

3 Kehitys vuosineljänneksittäin

Milj. e	7-9/2016	4-6/2016	1-3/2016	10-12/2015	7-9/2015	4-6/2015	1-3/2015
Liikevaihto	582,0	615,5	560,6	667,8	573,7	638,1	563,4
Käyttökate	13,8	-14,4	11,5	34,0	21,3	22,0	14,2
Käyttökateprosentti, %	2,4	-2,3	2,0	5,1	3,7	3,4	2,5
Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja	19,5	-6,8	-	-	-	-	-
Käyttökateprosentti ilman uudelleenjärjestelykuluja, %	3,3	-1,1	-	-	-	-	-
Liikevoitto	5,0	-21,5	4,8	26,9	14,7	15,5	7,9
Liikevoittoprosentti, %	0,9	-3,5	0,9	4,0	2,6	2,4	1,4

	7-9/2016	4-6/2016	1-3/2016	10-12/2015	7-9/2015	4-6/2015	1-3/2015
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	0,02	-0,13	0,03	0,17	0,08	0,08	0,04
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e	0,02	-0,13	0,03	0,17	0,08	0,08	0,04
Osakekohtainen oma pääoma, e	1,7	1,7	1,8	2,0	1,9	1,8	1,7
Rahoitustuotot ja -kulut, netto, milj. e	-0,9	-0,2	-0,6	-1,1	-1,0	-1,0	-0,7
Omavaraisuusaste, %	20,8	21,4	23,8	26,6	24,9	23,7	22,6
Korollinen nettovelka, milj. e	169,7	130,6	59,2	29,8	101,9	84,9	49,7
Velkaantumisaste, %	80,4	62,7	26,4	11,6	43,4	37,3	23,0
Taseen loppusumma, milj. e	1 217,0	1 170,6	1 131,6	1 158,7	1 129,2	1 138,8	1 135,4
Vapaa kassavirta, milj. e	-38,8	-32,6	-28,8	73,6	-14,2	-6,3	0,8
Käyttöpääoma, milj. e	57,9	17,1	17,4	-13,6	36,1	7,7	-13,1
Bruttoinvestoinnit pysyviin vastaaviin, milj. e	7,6	17,3	7,1	9,0	5,0	5,5	7,3
% liikevaihdosta	1,3	2,8	1,3	1,3	0,9	0,9	1,3
Tilaukanta, milj. e	1 450,9	1 554,2	1 589,4	1 461,4	1 477,2	1 393,1	1 392,4
Henkilöstö kauden lopussa	17 281	17 664	17 499	17 399	17 450	17 414	17 202
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	125 084	125 084	125 085	125 085	125 085	125 085	125 085
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	125 084	125 084	125 086	125 086	125 085	125 087	125 087

4 Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Omavaraisuusaste (%) =	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Velkaantumisaste (%) =	$\frac{\text{Korolliset velat} - \text{rahavarat} \times 100}{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}}$
Korollinen nettovelka =	Korolliset velat – rahavarat
Käyttöpääoma =	Vaihto-omaisuus + myynti- ja osatuloutussaamiset + muut lyhytaikaiset saamiset - osto- ja osatuloutusvelat - muut lyhytaikaiset velat - saadut ennakot - lyhytaikaiset varaukset
Vapaa kassavirta =	Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja – maksetut verot – investointien rahavirta

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, laimentamaton =	$\frac{\text{Tilikauden voitto (emoyhtiön omistajille laskettu osuus)}}{\text{Kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo}}$
Osakekohtainen tulos, laimennettu =	$\frac{\text{Tilikauden voitto (emoyhtiön omistajille laskettu osuus)}}{\text{Kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistuna}}$
Osakekohtainen oma pääoma =	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$

Caverionin raportoimat vaihtoehtoiset tunnusluvut

Käyttökate =	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja =	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset + uudelleenjärjestelykulut

5 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot

Kauden aikana Caverion allekirjoitti sopimuksen Alfred Lotterin kanssa Arneg Kühlmöbel u. Ladeneinrichtungen, Produktions- u. Handelsgesellschaft mbH:n (Arneg Kühlmöbel) liiketoiminnan ostamisesta. Itävallan liittovaltion kilpailuviranomainen hyväksyi kaupan 19.1.2016. Kauppa tukee Caverionin kasvustrategiaa ja vahvistaa yhtiön asemaa Itävallan jäähdystekniikkamarkkinoilla. Ostohintaa ei julkistettu. Arneg Kühlmöbel on yksi Itävallan johtavista jäähdystekniikan toimittajista. Vuonna 2014 yrityksen liikevaihto oli noin 7,0 miljoonaa euroa. Yrityksellä on noin 35 työntekijää.

Lisäksi Caverion allekirjoitti sopimuksen YIT Kuntatekniikka Oy:n kanssa kiinteistötekniiset palvelut -liiketoiminnan ostamisesta tammikuussa. Kauppa tukee Caverionin kasvustrategiaa ja läsnäoloa Mikkelin alueella. Kauppahintaa ei julkistettu. Liiketoimintakaupan yhteydessä Caverion Suomi Oy:n palvelukseen siirtyi YIT Kuntatekniikan kiinteistötekniiset palvelut -liiketoiminnan henkilöstö, noin 60 työntekijää. YIT Kuntatekniikka on Mikkelin kaupungin ja YIT Rakennus Oy:n yhdessä omistama yritys.

Caverion vahvisti kaudella osaamistaan myös AV-ratkaisuissa ostamalla Sähkötaso Esitystekniikka Oy:n toukokuussa. Kauppahintaa ei julkistettu. Sähkötaso Esitystekniikka Oy on AV-ratkaisujen johtava toimittaja Suomessa. Vuonna 2005 perustetulla yrityksellä on 28 työntekijää kolmella paikkakunnalla (Helsinki, Tampere,

Jyväskylä), valtakunnallinen palveluverkosto sekä kansainvälinen toimittajaverkosto. Sähkötaso Esitystekniikka Oy:n liikevaihto oli 12,5 milj. euroa 31.3.2016 päättyneellä tilikaudella.

6 Rahoitusriskien hallinta

Caverion-konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat maksuvalmiusriski, luottoriski ja markkinariskit, kuten valuutta- ja korkoriski. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteet ja periaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan käytännön toteutuksesta vastaa konsernin rahoitusosasto yhdessä tytäryhtiöiden kanssa.

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on ylläpitää optimaalista pääomarakennetta, saavuttaa mahdollisimman korkea sitoutuneen pääoman tuotto sekä minimoida pääoman kustannukset konsernin rahoituspolitiikassa määriteltyjen periaatteiden ja limiittien puitteissa. Pääomarakenteeseen vaikutetaan ensisijaisesti ohjaamalla investointeja ja liiketoimintaan sitoutuvan käyttöpääoman määrää.

Seuraavassa taulukossa esitetään korollisten rahoitusvelkojen maturiteettijakauma. Luvut ovat diskonttaamattomia. Valuuttamääräisten velkojen kassavirrat on käännetty euroiksi tilinpäätöskursseihin.

Milj. e	2016	2017	2018	2019	2020->	Yhteensä
Korolliset rahoitusvelat	111,5	29,1	29,5	26,6	10,0	206,8

7 Rahoitusvarat ja -velat

Ne rahoitusvarat ja -velat, joiden kirjanpitoarvot eivät vastaa käypiä arvoja on esitetty alla olevassa taulukossa.

Milj. e	30.9.2016	30.9.2016	31.12.2015	31.12.2015
	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvelat				
Lainat rahoituslaitoksilta	59,9	60,0	69,8	71,7
Eläkelainat	16,3	16,3	4,0	4,1
Muut lainat	0,5	0,5	0,5	0,5
Rahoitusleasingvelat	0,9	1,0	0,9	1,0

Pitkäaikaisten lainojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttaus korkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa ulkoista lainaa tilinpäätöshetkellä ja se muodostuu riskittömästä markkinakorosta, johon on lisätty yritysکوhtainen, maturiteetin mukainen riskipreemio.

Muiden rahoitusvarojen ja -velkojen osalta kirjanpitoarvot ovat kohtuullisen hyviä arvioita käyvistä arvoista.

Käypien arvojen hierarkia

Konserni luokittelee käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja velat käypien arvojen hierarkian eri tasoille seuraavasti:

Taso 1: Käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Käyvät arvot perustuvat merkittävilta osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta jotka ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti hintana tai hinnoista johdettuna.

Taso 3: Käyvät arvot perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon.

Seuraavassa taulukossa on esitetty käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat ja luokiteltuna käypien arvojen hierarkian eri tasoille:

Varat 30.9.2016				
Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Myytavissä olevat sijoitukset	0,7		0,7	1,4
Johdannaissopimukset (ei-suojauslaskennassa)		0,2		0,2
Johdannaissopimukset (suojauslaskennassa)				
Varat yhteensä	0,7	0,2	0,7	1,6
Velat 30.9.2016				
Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset (ei-suojauslaskennassa)		0,8		0,8
Johdannaissopimukset (suojauslaskennassa)				
Velat yhteensä		0,8		0,8

Varat 31.12.2015				
Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Myytavissä olevat sijoitukset	0,7		0,7	1,4
Johdannaissopimukset (ei-suojauslaskennassa)		0,1		0,1
Johdannaissopimukset (suojauslaskennassa)				
Varat yhteensä	0,7	0,1	0,7	1,5
Velat 31.12.2015				
Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset (ei-suojauslaskennassa)		0,1		0,1
Johdannaissopimukset (suojauslaskennassa)		0,3		0,3
Velat yhteensä		0,4		0,4

Tarkastelujakson aikana ei ole tapahtunut siirtoja käyvän arvon hierarkian eri tasojen välillä.

Tasolle 2 luokiteltujen johdannaissopimusten käyvät arvot on määritetty seuraavasti: Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot on määritetty käyttäen tilinpäätöspäivän noteerattuja termiinikursseja. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvon perusteella.

Tasolle 3 luokitellut myytävissä olevat sijoitukset ovat noteeraamattomia osakkeita ja ne on arvostettu hankintahintaan vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla tai meklarilta saatuihin hintoihin, koska niiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä.

Muutokset tasolle 3 luokitelluissa erissä on esitetty seuraavassa taulukossa:

Milj. e	Varat 30.9.2016	Velat 30.9.2016	Varat 31.12.2015	Velat 31.12.2015
Avaava tasearvo	0,7		0,7	
Siirrot tasoon / tasolta 3				
Ostot ja myynnit				
Tuloslaskelmaan kirjatut tuotot ja kulut				
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut tuotot ja kulut				
Päätävä tasearvo	0,7		0,7	

Johdannaisopimukset

Nimellisarvot			
Milj. e	30.9.2016	30.9.2015	31.12.2015
--Korkojohdannaiset	80,0	190,0	90,0
--Valuuttajohdannaiset	24,5	45,2	76,9

Käyvät arvot			
Milj. e	30.9.2016	30.9.2015	31.12.2015
Korkojohdannaiset			
-positiivinen käypä arvo			
-negatiivinen käypä arvo	-0,7	-0,2	-0,3
Valuuttajohdannaiset			
-positiivinen käypä arvo	0,2	0,1	0,1
-negatiivinen käypä arvo	-0,1	-0,1	-0,1

Koronvaihtosopimusten suojauslaskenta muuttui tehottomaksi ja se lopetettiin.

8 Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Milj. e	30.9.2016	30.9.2015	31.12.2015
Kiinnitetyt panttivelkakirjat	1,0		
Annetut takaukset osakkuusyhtiöiden puolesta	0,2	0,2	0,2
Emoyhtiön takaukset tytäryhtiöiden puolesta	507,4	488,7	491,7
Muut vastuusitoumukset			
- Vuokravastuut	170,3	174,1	169,2
- Muut vastuusitoumukset	3,1	0,2	0,2

Jakautumiseen osallistuvat yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan yhtiön velasta, joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Täten YIT Oyj:n osittaisjakautumisen seurauksena perustetulle Caverion Oyj:lle syntyi yhtiölle jakautumisessa allokoitun netto-omaisuuden määrään asti niin sanottu toissijainen vastuu ennen jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiä syntyneistä YIT Oyj:lle jakautumisen jälkeen jääneistä veloista. YIT Oyj:n merkittävimpien rahoitusvelkojen velkojat luopuivat oikeudestaan vaatia Caverion Oyj:ltä suoritusta toissijaisen vastuun nojalla. Caverion Oyj:llä on toissijainen vastuu YIT Oyj:n ennen jakautumista myöntämistä, YIT Oyj:lle jakautumisen jälkeen jääneistä konsernitakauksista. Näiden konsernitakausten määrä syyskuun 2016 lopussa oli 267,0 milj. euroa.

Merkittävimpiä liiketoimintaan liittyviä riskejä on kuvattu yllä tarkemmin kohdassa "Merkittävimmät liiketoimintariskit ja riskienhallinta". On mahdollista, että erityisesti säännösten vastainen toiminta saattaa aiheuttaa huomattavaa vahinkoa Caverionille sakkoina, korvausvaatimuksina sekä asianajokuluina. Tällä hetkellä ei kuitenkaan voida arvioida mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen määrää.

9 Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Caverion päivitti tulosohjeistuksena 19.10.2016, jonka mukaan Caverion arvioi, että konsernin vuoden 2016 liikevaihto säilyy edellisvuoden tasolla (2015: 2 443 milj. euroa) ja että konsernin vuoden 2016 käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja on 40-50 milj. euron välillä (2015: 91,5 milj. euroa).